

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-6433570
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס.

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 662

משכיל לדוד

פרשת אמור

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

שהקרבתן יהיה שלם ותמים, ורק כך יכול הקרבן לעלות על המזבח ולכפר על המקריב. וראיתי בספר אבקות ורוכל ששואל, מדוע קרבן בעל מום פסול להקרבה, והרי העיקר בהקרבת הקרבן, שהחוטא יתחרט על חטאיו ולבו יהיה שבור עליהם, כמו שנאמר (תהילים נא, ט) "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבוה". וא"כ מאי נפקא מינא אם הקרבן הוא שלם או בעל מום, הרי העיקר בזה הוא שבירת הלב. עד כאן לשונו.

וחשבתי לבאר, דהנה ברור שאדם שחטא ורוצה להביא קרבן לכפר על חטאו, עליו לשוב בתשובה שלימה ולהיות שלם מכל מום וחטא. שאם לא ישוב בתשובה, הרי שקרבנו לא יעלה לרצון לפני ה'. ואף אם יביא חטאת שמינה, מי יודע אם קרבנו יכפר על חטאו, מאחר שעיקר רצון ה' שלבו של אדם יהיה נקי וטהור בשעת ההקרבה. ואם הוא נותר בלבו בעל מום לא תעלה לו ההקרבה לרצון.

אם כן אפוא, כמו שמן האדם נדרש להיות שלם ותמים מכל חטא ועוון, הרי שאם הקרבן בא לכפר על האדם במקום האדם החוטא, לכן גם הקרבן צריך להיות שלם מכל מום. כי כידוע הקרבן הוא במקום האדם, כי כל מה שהיה צריך להיעשות באדם נעשה בקרבן כידוע (רמב"ן ויקרא א, ט). שכן הקרבן רומז על שלימות האדם, ואם הקרבן בעל מום, זה סימן שאף האדם עצמו הוא בעל מום ולא שב עדיין בתשובה שלימה, ולכן קרבן כזה נפסל להקרבה.

ואולם, בזמן הזה שאין לנו מזבח להקריב עליו קורבנותינו, הרי שאנו משלמים את הקרבת הקרבנות בתפילותינו, כדכתיב (הושע יד, ג) "ונשלמה פרים שפתינו". וכאמרם ז"ל (ברכות כו:) תפילות במקום הקרבנות. ואף גם אנו משלמים את הקרבנות על ידי העיסוק והלימוד בתורת הקרבנות, כמה דאיתא (מנחות קי.) כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכו'.

אם כן, לפני שהאדם ניגש לתורה ולתפילה או ללימוד תורת הקרבנות, עליו להיות שלם ותמים מכל חטא, שאם לא כן תפילותיו ותורתו לא יעלו לרצון, ואין לך מום גדול יותר מן הגאווה ורדיפה אחר הכבוד. שהרי איך יוכל לעמוד אותו בעל גאווה בבית הכנסת או בבית המדרש ולעסוק בתורת הקרבנות, והרי כל גופו הוא מום אחד גדול. ולא עוד, אלא שה' מכריז עליו "אין אני והוא יכולים לדור בעולם" (סוטה ה.), ואין הוא אלא כמחרף ומגדף את מי שאמר והיה העולם.

על כן צריך מאד מאד להיזהר להיות עניו ושפל ברך, וזהו להזהיר גדולים על הקטנים, להתנהג תמיד בענוה בהכנעה ובביטול, וכי כך תפילותיו יעלו לרצון, ויעסוק בתורה לשמה, ועל ידי זה יזכה שנשמתו תאיר לו את הדרך בעולם הזה ובעולם הבא, אמן כן יהי רצון.

זהירות עצמית והדרכה למידת הענוה

"אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו". (ויקרא כא, א)

פשר כפילות הלשון "אמור ואמרת", דרשו על זה חז"ל (יבמות קיד.) ואמרו; אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים. היינו שבא הכתוב להזהיר את הגדולים על הקטנים שלא יטמאו עי"ש.

וחשבתי לומר, שהפסוק בא להזהיר על אדם שהוא גדול וכן תורה, "להזהיר גדולים על קטנים". היינו, שלא יתנהג בגאווה ויעשה ח"ו מן התורה קרדום לחפור בה (עפ"י אבות ד, ה), אלא שיהיה קטן בעיני עצמו ויתנהג בשפלות ובענוה. וכי אז "לנפש לא יטמא בעמיו" היינו מן התורה. כלומר, שאם אינו מתנהג בשפלות, כי אז כל תורתו הולכת לסט"א, והקליפה היא זו שנהנית מתורתו וכוחה מתגדל ומתרבה. שכן, התורה מקרבת את האדם ומשפיעה עליו קדושה, רק כאשר הוא שפל ברך.

ועל דרך זו אפשר לבאר את דברי המשנה באבות (פרק ד, משנה ד) "רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח שתקוות אנוש רמה". כי הנה, תכלית חייו של אדם בעולם הזה היא, להיות איש מלחמה כנגד היצר הרע, ולבנות את עצמו על ידי תורה ומצוות ומעשים טובים ללא הפסקה, שאם יפסיק מהתעסקות בתורה ומעשים טובים, הבנין לעול לקרוס, וכי אז יצטרך לבנות את עצמו מחדש.

זאת היא אפוא כוונת המשנה; "איש יבנה". שעל האדם להיות איש מלחמה ולבנות בנין, ועל זה נותן התנא עצה למי שגדול בתורה: "מאד מאד הוי שפל רוח". כפל התנא את לשונו כפי שכפל הכתוב "אמור ואמרת", לומר לך שבכדי שישאר בנין האדם על איתנו ולא יקרוס תחתיו, עליו להיות שפל רוח וקטן בעיני עצמו, משום ש"תקוות אנוש רמה". כיון שסוף חייו של האדם הם רמה ותולעה, אם כן מדוע יתגאה על זולתו.

ואם תקוות ורצון האדם עובד ה' לזכות לחיי עולם הבא, הרי שאם תהיה בו גאווה וגסות הרוח המוציאים את האדם מן העולם, יצא שכרו בהפסדו (ראה סוטה ה.), וכל תקוותיו יעלו בתווה ורק רמה ותולעה יהנו מגופו העב והשמן, כתוצאה מהגאווה וגסות הרוח. שכן אותו בעל גאווה, אפילו אם הוא פיזית רזה, בוודאי שגופו עב ושמן מגבהות לבו. זאת היא העצה לכל עובד ה', כי הוא יכול להוציא את כל תקוותיו מהכח אל הפועל רק אם יהיה שפל רוח.

ובהיותנו בזה, נמשיך בביאור הענין עד כמה מאוסה היא הגאווה לפני מי שאמר והיה העולם. הנה בקרבן כידוע אסור להקריבו כשהוא בעל מום (ויקרא כב, כ), אלא צריך

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il <<<

פרשת אמור י"ז אייר תשע"ג

ירושלים	תל אביב	באר שבע
18:41	18:56	18:57
הדלקת נרות		
19:55	19:57	19:56
מוצאי שבת		
20:33	20:35	20:34
רבינו תם		

הילולא דצדיקא

ז - רבי יחזקאל הלוי לנדא, בעל ה"נודע ביהודה"	כ - רבי יוסף ולטון
יח - התנא הא-להי רבי שמעון בר יוחאי	כב - רבי שלמה אליעזר אלפנזרדי,
יח - רבי משה איסרליש, הרמ"א	ה"סבא קדישא"
יט - רבי עזרה עטייה, ראש ישיבת פורת יוסף	כג - רבי יוסף בבליקי, אב"ד בירושלים

ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il >>>

מעשה שהיה

הגיע זמן הישועה

"זמן המקדש לא יצא"
(ויקרא כא. יב')

מעשה נס ופלא מצוטט בהקדמת הגר"י משאש זצ"ל לספר "יד רמה" מהגאון רבי רפאל 'המלאך' מאמן זצ"ל, בעל "יד רמה". וכה הוא מספר:

כאשר נדדתי מביתי ושהיתי בגירלטאר, פגשתי בגאון הקדוש רבי שם טוב בן וואליד, בן הצדיק רבי יצחק בן וואליד זצ"ל מטיטואן, וסיפר לי סיפור מעשה שעיניו ראו, ולא זה.

היה זה בהיותו בעיר והראן, בשנת תר"ג. היה שם אדם ושמו אלגאלי, שמחמת איזה חולי נעשה נכה רגלים. והיה אותו אדם זוחל בכל בוקר לבית הכנסת, כשהוא נסמך על ידי דוחף עצמו מעט מעט, כמעשה הילדים, וידי נתונות בתוך מנעלים של עור להגן עליהן.

ומנהגו שהיה יושב בפתח בית הכנסת מבפנים, ואומר פרקי תהילים כל היום כולו, והיוצאים מבית הכנסת היו נותנים לו פרוטה להחיות נפשו ונפש בני ביתו. והואיל וחוליו נמשך עשרים וארבע שנים לערך, נחלשו ידיו ורגליו, עד שנעשו כעין קנים דקים ומנוונים, וגם צורת פניו נתכרמה, לא תואר ולא הדר.

ויהי היום, והוא יום ראש חודש אב שנת תר"ג, לאחר התפילה, שמע רבי שם טוב שהכל מספרים, כי אלגאלי נתרפא מחוליו בדרך נס. הואיל והכירו, לא האמין לשמועה פלאית זו.

פנה אפוא רבי שם טוב אל חברו, סניור יהודה הלוי ואמר לו: "יהודה, בוא ונלך יחדיו לחזות בנס ופלא זה".

הלכו השנים ומצאו את חדרו של אלגאלי הומה אדם כבעת ברית מילה. פילסו דרך וראוהו יושב על כסא גבוה כחתן בחופתו, ופניו קורנות. מילה אחת לא יכלו לדבר עמו מדוחק היוצאים והנכנסים.

אמר רבי שם טוב לחברו: "סניור, הבה נלך, ונשוב לביתו בפעם אחרת".

נעתר הסניור לבקשתו, ושוב לאחר תפילת המנחה.

כשישבו לפניו בקש ממנו רבי שם טוב: "ספר נא לי דברים כהויתם".

פתח אלגאלי וסיפר: "אתמול, ערב ראש חודש, שרוי הייתי בתענית כמנהגי בכל ערב ראש חודש, ואמרת תהילים בבית הכנסת. בתוך כך נתנמנמתי. בחלומי ראיתי, והנה איש לבוש בד עומד כנגדי, עטוי לבן ואמר: 'דע לך, שהגיעה העת שהקדוש ברוך הוא מרחם עליך ומרפא אותך'.

אמרת לי: 'הגידה נא לי מה שמך'.

ויאמר: 'ברוך' - והקיצותי.

אמרת לנפשי, אך חלום הוא, כדרך החלומות. שבת ללימודי עד לאחר תפילת ערבית. זחלתי לביתי ואכלתי מעט לשבור את התענית, ועליתי

על יצועי. בחצות הלילה, והנה ברוך עומד כנגדי.

אמר לי: 'קום, עמוד על עומדך'!

אמרת: 'אדוני, איני יכול. זה לי למעלה מעשרים שנה שאני נכה רגלים'.

אמר לי: 'הן הודעתך שהגיעה עת רפואתך'!

אמרת לי: 'איני יכול, ואם אין אתה מאמיני - בוא ותראה את רגלי שנשחפו'.

שלח האיש לבוש הבדים את ידי, אחז בי תחת אצילי ידי, נשאני ממיטתי והעמידני באמצע הבית. הקיצותי משנתי - ומצאתי את עצמי עומד בהקיץ, ארכובתי נוקשות מפחד, כל עצמותי רותתות, והבית כמו לפיד אש!

קראתי לאשתי בהתרגשות ואמרת לי: 'עורי וראי כי נרפאתי'.

אך אשתי לא האמינה למשמע אזנה, בהבל פה ביטלה את קריאתי וענתה לי מתוך שנתה: 'המשך לישון, החלומות שוא ידברו'.

אמרת לי: 'קומי, הקיצי, אני מדבר איתך בהקיץ ולא בחלום'.

קמה, ולא יכלה לסבול את תוקף החום, כי היה הבית כלפיד אש. פתחה את הדלתות, וראתה אותי עומד ורותת. מרוב עונינו לא היה לה מאומה ליתן לי להשיב את נפשי. קראה בקול גדול, והשכנים באו לראות את מעשה ה' הגדול אשר עשה, והביאו לי מעט קפה ומעט שכר להשיב את נפשי.

והעיד רבי שם טוב, כשהתבונן בידיו וברגליו, שהיו צמוקים ומנוונים, והנה הם בריאים וחסונים כאברי אדם כבן שלושים, ופניו מאירים ומוזהרים כחתן בחופתו.

קראו לרופאים שיבואו לביתו, אלו בדקו אתה כל אבריו ואמרו פה אחד, שלא ראו דבר כזה מימיהם!

סח אלגאלי לרבי שם טוב, שלא היתה זו הפעם הראשונה שבה ראה את הדמות הפלאית. לפני כן התגלתה אליו בעת הכיבוש הצרפתי. היתה זו עת צרה ומהומה, עת מלחמה וקרוב, והערבים הצוררים ביקשו לנצל את המהומה ולפרוע פרעות, להשמיד, להרוג ולאבד את בני הקהילה. גדול היה הפחד, נוראה החלחלה.

אלגאלי שהה בבית הכנסת ואמר תהילים כמנהגו. התנמנם בעת אמירתו וראה את האיש לבוש הבדים עובר ומכריז במבואות העיר: "ה' שומר ישראל!"

הקיץ משנתו וסיפר את חלמו, ולא האמינו לדברו. אכן, כאשר ראה כן היה, הצוררים הם שנחלו מפלה איומה, והם שניתנו להרג ולבז.

כל זאת העיד הגאון רבי רפאל המלאך מאמאן זצ"ל בשם הגאון רבי שם טוב בן וואליד זצ"ל, וסיים בכתבו: "כל זה סיפר לי החכם הנזכר פה אל פה, שכל המעשה עיניו ראו ולא זה. ואמר לי גם כן, שאחר זה המעשה, עשו לו אנשי העיר, במקום שהיה יושב בבית הכנסת כמין חופה, וקבעו בה כוס אחד דולק כל היום, וקורין לו כוס אליהו זכור לטוב".

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "והכהנים הלויים בני צדוק". (יחזקאל מד)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכרים דיני קדושת הכהנים על פי הוראותיו של יחזקאל הנביא, שהוא מענין הפרשה שבה מוזכרים דיני הכהונה.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

אפילו לאביו ואמו

אסור לספר רכילות, ואפילו לאביו ואמו או רבו אסור לספר מה אמרו עליהם אחרים. וכן אסור לספר בין על איש ובין על אשה, בין על קטן ובין על גדול.

להשריש בקרבנו את מדת הענוה

בדרכי אבות

פנינים ורעיונות לפרקי אבות
מאגידו של רבי דוד תנניה פייטו שליט"א

**"אל תעשם עטרה
להתגדל בהם ולא
קרדום להפזר בהם."**

יסוד גדול בלימוד התורה הוא, שבשעה שהאדם לומד תורה מתוך גאווה, אין תורתו מתקיימת בידו, אלא צריך להתנהג בשעת הלימוד בענוה יתירה. ועל ידי שהוא שב בתשובה קודם הלימוד, תלמודו מביאו לידי ענוה. וכן ראיתי בצעטיל קטן של הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זצ"ל שכתב (סעיף י) שצריך כל אדם לשוב בתשובה שלימה קודם שהוא עוסק בתלמוד תורה. ואם אין האדם מפשפש במעשיו קודם שהוא לומד, אין התורה מתקיימת אצלו, וכן הוא אומר (תהלים נ, טז-יז) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, והטעם - ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרים, ואיזהו רשע שהקב"ה מתעבוהו אומר זה המתגאה, שכן אמרו חכמים (סוטה ה, א) כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני יכולין לדור בעולם, וכיון שכן אין לו חלק בתורה הקדושה, וכל זה למה, לפי שהוא שנא מוסר. פעם נכנסתי אצל מורי ורבי הצדיק רבי חיים שמואל לופיאן זצ"ל, ואמר לי,

שהוא עומד באמצע כתיבת ביאור על הספר שב שמעתתא לבעל קצות החושן זצ"ל. והוסיף ואמר, תדע לך, שהרב הקדוש הזה, כל אימת שישב ללמוד תורה, קודם שהתחיל ללמוד פתח את הספר והיה מתבודד בינו לבין קונו, והתחיל לעשות חשבון הנפש בינו לבין עצמו, והיה אומר את הפסוק (תהלים נ, ז) "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי". ועשה כן מתוך שהכיר בעצמו לפי השגתו שאינו ראוי לעסוק בתורה הקדושה, הלכך כל פעם ופעם שישב ללמוד היה נותן תוכחה לעצמו ומפשפש במעשיו וחוזר בתשובה כדי להשריש בקרבו מדת ענוה, וכך זכה הקדוש הזה להתגדל ולחבר חיבורים יקרים כגון קצות החושן ושב שמעתתא לפי שלמד תורה מתוך שפלות הרוח וענוה יתירה. [ויראתו של הגאון בעל קצות החושן זצ"ל, הביאתו לחבר את ההקדמה לספר שב שמעתתא שכולה יראת ד'].

והפסיר מורי ורבי זצ"ל ואמר: ומה אם בעל קצות החושן כך, על אחת כמה וכמה שצריכים אנחנו להוכיח את עצמנו קודם הלימוד כדי שתתקיים התורה אצלנו, ובעוה"ר נהפכה הקערה על פיה. ועינינו רואות הבריות באים לבית המדרש ללמוד, וקודם שנכנסים ללמוד עושים כמה טלפונים, מעשנים סיגריה או שתיים, ואחר כך נכנסים לבית המדרש ומשיחים עם החברותא ממאורעות היום בעסק ובבית, ואחר כך פותחים הספר ללמוד, ולא נשאר מן השעה הקצובה כי אם חציה ואולי פחות מכך. וזוהי הכנה שלהם לתלמוד תורה בעוה"ר, במקום אשר יכינו עצמם מתוך כובד ראש ומתוך אימה הם מבלים את ימיהם בהבלי הבליים ואין איש שם על לב.

מן המעין

ובהיגיון, ודבר זה אינו עובר מאב לבנו.

וזהו שאמרה התורה: "ובת איש כהן כי תחל לזנות", וכיון שמידותיה המושחתות והפרוצות מעידות על תכונה שעברה בירושה, לפיכך "את אביה היא מחללת".

**"אתו ואת בנו לא תשחטו ביום
אחד".** (כ.ככח.)

הטעם כותב הרמב"ן, הוא לבלתי היות לנו לב אכזרי ולא נרחם.

כי האכזריות תתפשט בנפש האדם כידוע שבטחים שוחטי השורים הגדולים והחמורים, שהם אנשי דמים וזובחי אדם אכזרים מאוד. ומפני זה אמרו 'טוב שבטחים שותפו של עמלק'.

"והמצוות האלה בבהמה ובעוף אינן רחמנות עליהם אלא גזירות לנו, להדריכנו וללמד אותנו במידות הטובות".

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"איש מזרעך". (כא. ז.)

לא אמר כסדר שאמר בתחילת הפרשה, ולא כסדר שאמר בפרשה שאחריה "דבר אל אהרן ואל בניו ויגורו", ולא כסדר יין ושכר שאמר (לעיל י ט) "אתה ובניך".

ואולי כי נתכוין ה' במתק לשונו לומר שאהרן ובניו מובטחים מכל המומין האמורים בפרשה, לזה לא הזכיר לא הוא ולא בניו אלא 'זרעך'.

"אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם". (כא. א.)

הדא הוא דכתיב "יראת ה' טהורה עומדת לעד", מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה זכה וניתנה לו הפרשה הזו שאינה זזה ממנו עד סוף כל הדורות. ואיזו? זו פרשת המת, שנאמר "אמור אל הכהנים" (ויק"ר כו.ו) מה ענין הכתוב "יראת ה' טהורה" לדין טומאת המת שנאמר בכהנים.

ביאר בעל מלא העומר זצ"ל: הנה אמר רבי פנחס בן יאיר כי הטהרה מביאה לידי יראת חטא (ע"ז כ:). משמע אפוא, כי ליראת החטא קדמה מדרגת טהרה, והיא זו שהביאה ליראת החטא.

וכיון שהיתה באהרן יראת שמים ונתיירא מלפני הקב"ה, לפיכך מידה כנגד מידה זכה וניתנה לו פרשת המת, שנצטוו הוא ובניו להיות בטהרה ולא להיטמא למת.

"לא יקרזו קרזתה... קדשים יהיו". (כא. ה-ו.)

על הקשר בין איסור התגלחת לבין הקדושה, ביאר מהרי"ל דיסקין, מכיון שמנהגם ודרכם של משרתיהעבודה זרה לשנות את מראיהם כדי שיהיו שונים וניכרים לכל שהם חשובים. וכל כך למה - כיון שבלעדי אותם סימנים חיצוניים לא יאה ניכר עליהם שהם שונים מן השאר, כי גם הם כמו חבריהם עושים את כל התועבות שבעולם.

לעומת זאת, הכהנים, אינם צריכים לשום סימן חיצוני, לא קרחה ולא שרטת, כדי שיהא ניכר שהם מעולים ונישאים מעל המון העם. שהרי בלאו הכי "קדשים יהיו" והם ניכרים מכוח מעשיהם הטובים.

"ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת"
(כא. ט.)

כלום החטא עצמו אינו חמור דיו, עד שהוצרך הכתוב להוסיף ולהידרש לחילול כבוד אביה של בת כהן שזנתה.

ברם, בדרשות הר"ן נתבאר, מפני מה העדיף אברהם אבינו את אנשי חרן על פני אנשי כנען, אף שאנשי חרן היו עובדי עבודה זרה, שכן אנשי כנען היו מושחתים במידות ופרוצים בתאוות, ודבר זה מוריש אדם לבנו. לעומת זאת, חטא עבודה זרה הוא חטא שנעשה בשכל

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

פשטידה של שלום בית

פעם אחת באו איש ואשה לפני הרב דמתא בכדי שיסדר ביניהם גט פיטורין. לאחר ששמע הרב לאיזה מטרה באו, התחיל לשדלם בדברים שיתפייסו ויעשו שלום ביניהם.

הבעל, שהיה איש תמים ופשוט מאד, עמד בשלו: אי אפשר לדור עם אשה זו שאיני יכול להנות הנאה מרובה מהפשטידה שלה ולקיים מצוות עונג שבת כהלכתה. כל ימי החול - טען הבעל - הריני עובד קשה כדי להרויח פרנסתי, ובאכילתי אני מסתפק בפת יבשה בלבד. בכל ימות השבוע אני מקמץ ומצמצם באכילתי בכדי שאוכל לענג את השבת כהלכתה.

והנה אשתי ואת מונעת ממני את העונג הזה. כשאני בא בשחרית של שבת מבית הכנסת, הריני מקדש על הכוס, נוטל את ידי ומייסב לסעודה. והיא, האשה הזאת, מגישה לי דגים ממולאים, כבד מרוסק עם בצל, 'טשולנט', ואחרי כן מנה הגונה של בשר עוף או עגל, חתיכה הראויה להתכבד בה. אבל הצרה היא שכאשר אשתי מגישה לי אחרי כן את הפשטידה, שוב אין לי כל תיאבון, וכמעט שאין לי הנאה מהפשטידה.

ועתה - סיים הבעל את דבריו - יאמר נא רבינו הקדוש בכבודו ובעצמו, האם יכולים ורשאים לדור עם אשה שכזו, שמשביתה את עונג השבת שלי? לא! לא אוכל להמשיך עמה את חיי ואני רוצה לגרשה.

חיוך קל עבר על שפתי הצדיק והוא פנה אל האשה לשמוע את תשובתה.

רבנו הקדוש! - השיבה האשה - בעלי זה, מיד לאחר שהוא מקדש על היין קידושא רבא, הוא דורש ממני להעלות מיד על השולחן את הפשטידה, ואילו אני, שאשה פשוטה אני, מנהג אבותי בידי: בתחילה אוכלים דגים ממולאים, כבד מרוסק עם בצל, 'טשולנט', ואחרי כן בשר מבושל או צלי, ואת הסעודה מסיימים בפשטידה.

פנה אליהם הצדיק ואמר - מצאתי עצה טובה להשלים ביניכם. מעתה תכין האשה מערב שבת שתי פשטידות: אחת לאוכלה אחרי הקידוש, והשנייה בסיום הסעודה.

מצא הפתרון חן בעיני הזוג, נתפייסו והשלום חזר לשכון בביתם. מאז הנהיגו בבית הצדיק וכן זרעו אחריו, להכין שתי פשטידות לשבת קודש, ואת הפשטידה שנועדה לאכילה לאחר קידוש היו מכנים בשם "פשטידה של שלום בית"...

היינו לבנים ויפים

לחדרו של המגיד מקוזניץ, באה אשה ובכתה בדמעות שלישי על שבעלה עזב אותה לאנחות, בטענה שהיא שחורה ומאוסה עליו, וזאת לאחר שעמלה עבורו בכל שנות נעוריה.

שאל המגיד את האשה: ושמה הצדק עמו?

השיבה האשהבטרונאי: ומה הייתי בעיניו אחרי החופה?

או אז נשא המגיד את עיניו לשמים ואמר: "ריבונו של עולם! זכור נא את האשה הזאת הדומה לכנסת ישראל. שחורים אנו בעיניך כיום, אבל כלום לא אירשנתו בהר סיני והיינו לבנים ויפים? מדוע השלכתנו עתה מלפניך?"...

פעמים רבות, מאיר המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל בספרו "עלי שור", העדר פעולה קלה כ'הקדמת שלום' יכולה להוות גורם משמעותי להפרעה במערכת יחסי הידידות בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו.

עולם: הרב מצפה לתלמידו שיתקרב אליו ויציע לו את ספיקותיו ובעיותיו. ואילו התלמיד מוחכה לרבו שיפתח לו פתח ויקרבו. או: רב מצפה

שעדתו תשאל לעצתו ותסור למשמעתו, ואילו העדה ממתנה ליוזמת הרב שיהא הוא מעורב בחיי הקהילה וכו'. ובנתיים הולכת ומתרחבת ביניהם תהום. ובאמת לא חסר בכל אלו אלא אותו יסוד ומושכל ראשון: "הוי מקדים בשלום כל אדם". אתה תהיה המקדים!

בספר "יחיד ודורו" מסופר על הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, שהיה מוסר הדרכות מלאות פיקחות וחכמות חיים.

חתן נכנס אליו לפני נישואיו וביקש "הנהגה טובה לחיים". ענה לו רבי מרדכי ואמר לו שתי מילים: "חייך קודמים!" "כלומר?" תמה החתן.

הסביר לו רבי מרדכי:

הנה להלכה נפסק ש"חייך קודמים" (ב"מ סב.), אבל עלינו לדעת שמלבד ה"חיים" עצמם, אזי בכל התחומים הכל קודם לו! האדם חושב שהוא קודם בכל, אבל יש לדעת שהכל קודם לו, ורק חיי קודמים. למשל, אם יש ספק אם לעשות בגד לעצמו או לשני, יש לעשות לשני, כי יש להקדים תמיד את השני, יש להיות "נותן".

זו אמנם עבודה קשה לכל החיים, אבל היא משנה את כל החיים. בית שמתנהג על יסוד זה הוא בית אחר לגמרי. ואין לתאר את ההשפעה הברוכה שיש לבית כזה על הילדים, כי הלא החינוך הגדול ביותר, הוא ההנהגה שרואים אצל ההורים!

וכיצד נוהגים בשעה שיש חילוקי דעות?

על כך מייעץ רבי מרדכי: בדרך כלל קורה אחת מן השתים: או שמתחילה מריבה ומחלוקת וזה בוודאי לא טוב. או שאחד מהצדדים "מתחסד" ואינו רוצה במחלוקת, על כן הוא בולע את טענותיו ושותק, וגם זה אינו טוב! כי כמה זמן יוכל לשתוק? הרי בסוף הכל יתפרץ ובצורה חריפה, ואז יצא שכר שתיתקו כל הימים בהפסד התפרצותו!

אלא הדרך הטובה היא כמו שאומרים בתפלה על המלאכים: "בשפה ברורה ובנעימה" - בדרך כלל אם מדברים "בשפה ברורה", הרי שזו אינה "נעימה" לשומע. ואילו כשמדברים "בנעימה" זו אינה מספיק "ברורה". אלא על האדם מוטל ללמוד לדבר "בשפה ברורה ובנעימה" - אם יש טענות צריך ואפשר לשטוח אותן "בשפה ברורה" אבל גם ב"נעימה".

מגיד השיעור
הרב שבי יעקב חיים

בית הכנסת "באות ירושלים - אור החיים"
רחוב התזמורת ראשון לציון
שעה: 18:00

